

Asukoht (L-Est'97) X 6520084
Y 581155

TÜRI VALLA ÜLDPLANEERING

LÄHTESEISUKOHAD

Objekti aadress: *JÄRVA MAAKOND, TÜRI VALD*

Tellijä: *TÜRI VALLAVALITSUS*

Töö täitja: *KOBRAS AS*

Juhataja: *URMAS URI*

Projektijuht/planeerija: *TEELE NIGOLA*

Planeerija: *PIIA KIRSIMÄE*

Kontrollis: *ENE KÕND*

Üldinfo

TÖÖ NIMETUS:	Türi valla üldplaneering: lähteseisukohad
OBJEKTI ASUKOHT:	Järva maakond, Türi vald
TÖÖ EESMÄRK:	Üldplaneeringu koostamine Järva maakonna Türi vallale
TÖÖ LIIK:	Üldplaneering
TÖÖ TELLIJA:	Türi Vallavalitsus Kohtu tänav 2, Türi linn 72213 Türi vald Järva maakond
Kontaktisik:	Marje Pärn Varahaldusspetsialist Tel 384 8250, 533 30476 marje.parn@tyri.ee
TÖÖ TÄITJA:	Kobras AS Registrikood 10171636 Riia 35, 50410 Tartu Tel 730 0310 http://www.kobras.ee
Projektijuht:	Teele Nigola - maastikuarhitekt-planeerija Tel 730 0310, 518 7602 teele@kobras.ee
Töö koostajad:	Piia Kirsimäe - kartograaf, planeerija Silvia Türkson - planeerija assistent
Konsultandid:	Urmas Uri - geoloog, keskkonnaekspert (KMH0046) Reet Lehtla - maastikuarhitekt-planeerija Noela Kulm - keskkonnaekspert Erki Kõnd - projektijuht, projekteerija
Kontrollijad:	Reet Lehtla - maastikuarhitekt-planeerija Ene Kõnd - tehniline kontrollija

Kobras AS litsentsid / tegevusload:

1. Keskkonnamõju hindamise tegevuslitsents:
KMH0046 Urmas Uri
2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise juhteksperdid: Urmas Uri, Teele Nigola
3. Hüdrogeoloogiliste tööde tegevusluba nr 379.
Hüdrogeoloogilised uuringud.
Hüdrogeoloogiline kaardistamine.
4. Maakorraldustööd. Tegevuslitsents 15 MA-k.
5. MTR-i majandustegevusteated:
 - Ehitusuuringud EG10171636-0001;
 - Ehitusprojekti ekspertiis EK10171636-0002;
 - Omanikujärelevalve EO10171636-0001;
 - Projekteerimine EP10171636-0001.
6. Maaparandusalal Tegutsevate Ettevõtjate Registri (MATER) registreeringud:
 - Maaparandussüsteemi omanikujärelevalve MO0010-00;
 - Maaparandussüsteemi projekteerimine MP0010-00;
 - Maaparanduse uurimistöö MU0010-00;
 - Maaparanduse ekspertiis MK0010-00.
7. Muinsuskaitseameti tegevusluba E 377/2008. Vastutav spetsialist Teele Nigola (VS 606/2012, tähtajatu). Ehitismälestiste, ajaloomälestiste, tööstusmälestiste ja UNESCO maailmapärandi nimekirja objektidel konserveerimise ja restaureerimise projektide ning muinsuskaitse eritingimuste koostamine, uuringud ja muinsuskaitsealine järelevalve (s.h muinsuskaitsealadel) maastikuarhitektuuri valdkonnas.
8. Veeuuringut teostava proovivõtja atesteerimistunnistus (reoveesetest, pinnaveest, põhjaveest, heit- ja reoveest proovivõtmine) Noela Kulm - Nr 1536/18, Tanel Mäger – Nr 1535/18.
9. Kutsetunnistused:
 - Diplomeeritud mäeinsener, tase 7, kutsetunnistus nr 095665 – Urmas Uri;
 - Diplomeeritud mäeinsener, tase 7, kutsetunnistus nr 116662 – Tanel Mäger;
 - Volitatud hüdrotehnikainsener, tase 8, kutsetunnistus nr 106122 – Erki Kõnd;
 - Volitatud hüdrotehnikainsener, tase 8, kutsetunnistus nr 131647 – Oleg Sosnovski;
 - Diplomeeritud hüdrotehnikainsener, tase 7, kutsetunnistus nr 120446 – Martin Võru;
 - Diplomeeritud hüdrotehnikainsener, tase 7, kutsetunnistus nr E000481 – Ervin R. Piirsalu;
 - Diplomeeritud veevarustuse- ja kanalisatsiooniinsener, tase 7, kutsetunnistus nr E000482 – Ervin R. Piirsalu;
 - Diplomeeritud hüdrotehnikainsener, tase 7, kutsetunnistus nr E004017 – Kert Kartau;
 - Diplomeeritud veevarustuse- ja kanalisatsiooniinsener, tase 7, kutsetunnistus nr E004029 – Kert Kartau;
 - Volitatud maastikuarhitekt, tase 7, kutsetunnistus nr 142815 – Teele Nigola;
 - Ruumilise keskkonna planeerija, tase 7, kutsetunnistus 109264 – Teele Nigola;
 - Geodeet V (EKR tase: 7), kutsetunnistus nr 083232 – Ivo Maasik;
 - Geodeet V (EKR tase: 7), kutsetunnistus nr 083233 – Marek Maaring;
 - Maakorraldaja, tase 6, kutsetunnistus nr 141508 – Ivo Maasik;
 - Markšneider, tase 6, kutsetunnistus nr 135966 – Ivo Maasik.

SISUKORD

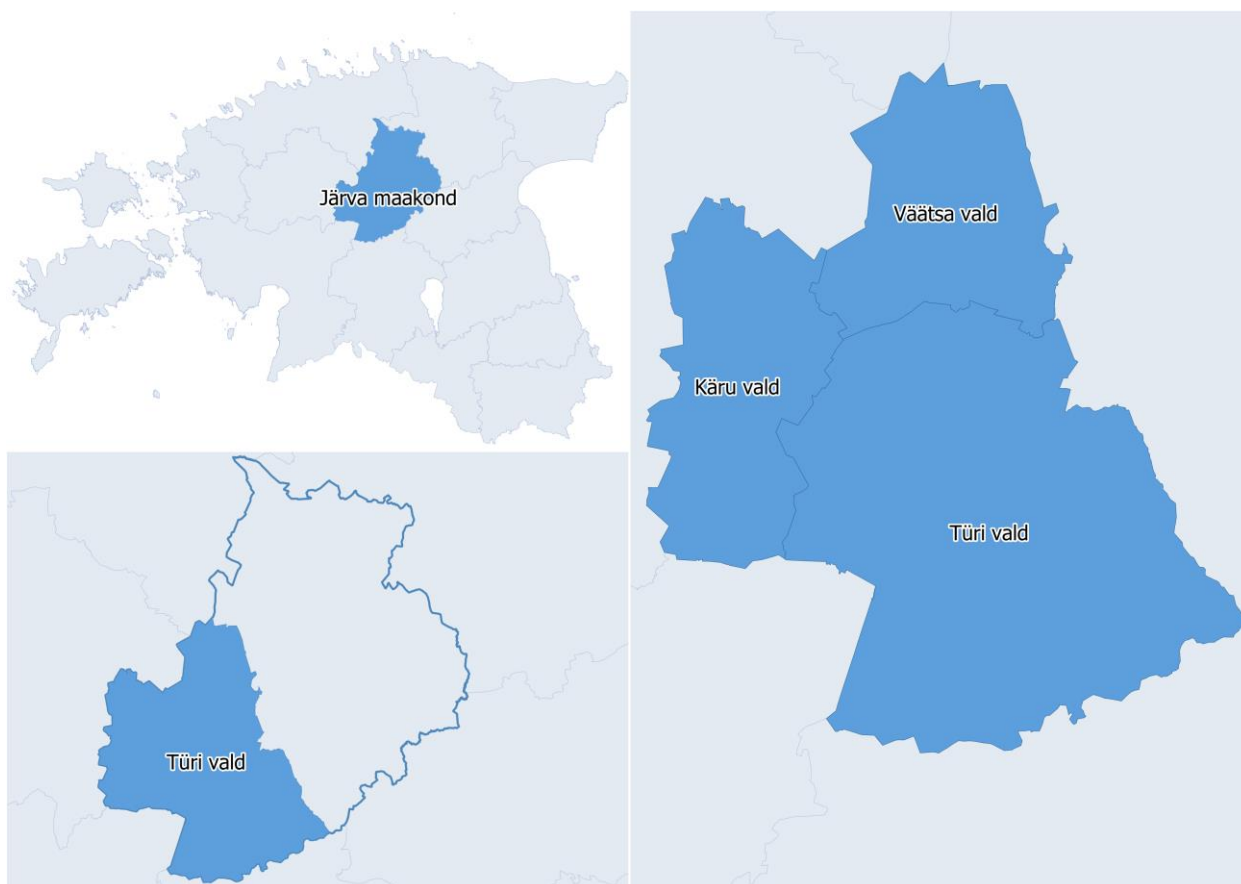
1. TÜRİ VALLA ÜLDPLANEERINGU KOOSTAMISE EESMÄRK JA LÄHTEMATERJALID	5
2. TÜRİ VALLA ÜLDPLANEERINGU ÜLESANDED	7
3. TÜRİ VALLA ÜLDPLANEERINGU KOOSTAMISEKS VAJALIKUD UURINGUD/ANALÜÜSID NING KOOSTATAVAD TEEMAJOONISED	17
4. KAASAMINE JA KOOSTÖÖ TÜRİ VALLA ÜLDPLANEERINGU JA KSH KOOSTAMISEL	18
5. TÜRİ VALLA ÜLDPLANEERINGU JA KSH KOOSTAMISE AJAKAVA	20

1. Türi valla üldplaneeringu koostamise eesmärk ja lähtematerjalid

Türi Vallavolikogu algatas 27.09.2018 otsusega nr 56 Türi valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise.

Türi valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk on lähtudes erinevate ühiskonnagruppide huvidest kogu Türi valla territooriumil ruumilise arengu põhimõtete kujundamine ning maa- ja veealade kasutus- ja ehitustingimuste määramine luues eeldused piirkonna jätkusuutlikuks arenguks ning arenguga kaasnedes võivate negatiivsete mõjude leevendamiseks ja positiivsete mõjude suurendamiseks vajalike meetmete väljatöötamine. Arvestades, et Türi vald on moodustunud 2017. aastal kolme valla (Türi vald, Käru vald, Väätsa vald) ühinemisel, on õige, et kogu uue Türi valla ruumilise arengu kontseptsiooni (visioon ja eesmärgid) väljatöötamisel saaksid osaleda kõik ühinenud valdade elanikud, ettevõtjad ja muud huvitatud isikud, esitades selleks oma ootusi, ettepanekuid ja ideid. Sobivaim võimalus selleks ongi osalemine üldplaneeringu koostamise ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise protsessis.

Üldplaneeringuga hõlmatav ala on kogu Türi valla territoorium (skeem 1). Moodustunud Türi valla pindala on 1 008 km² ja valla haldusterritoorium koosneb 53 külast, 4 alevikust ning 1 linnast.

Skeem 1. Türi valla territooriumi asukohaskeem (parempoolsel joonisel on toodud varasemate valdade piirid ja nimetused) (Allikas: Maa-amet).

Türi vald moodustati 22. oktoobril 2017 Käru, Türi ja Väätsa valla ühinemisel. Hetkel kehtib Türi valla territooriumil kolm üldplaneeringut:

- Türi Vallavolikogu 25.06.2009 otsusega nr 55 "Türi valla üldplaneeringu kehtestamine" kehtestatud Türi valla üldplaneering (tutvumiseks elektrooniliselt kättesaadav <http://www.tyri.ee/uldplaneering>);
- Väätsa Vallavolikogu 25.03.2010 määrusega nr 3 „Väätsa valla üldplaneeringu aastani 2018 kehtestamine“ kehtestatud Väätsa valla üldplaneering (tutvumiseks elektrooniliselt kättesaadav <http://www.tyri.ee/vaatsa>);
- Käru Vallavolikogu 27.11. 2008 määrusega nr 8 „Käru valla üldplaneeringu kehtestamine“ kehtestatud Käru valla üldplaneering (tutvumiseks elektrooniliselt kättesaadav <http://www.tyri.ee/karu>).

Lisas kehtivatele üldplaneeringutele on Türi valla üldplaneeringu alusdokumentideks:

- Türi Vallavolikogu 28.06.2018 otsusega nr 39 „Türi valla, Väätsa valla ja Käru valla üldplaneeringute ülevaatamine ja elluviimise jätkamine kuni uue üldplaneeringu kehtestamiseni“ kinnitatud Türi valla, Väätsa valla ja Käru valla üldplaneeringute ülevaade;
- seni Türi valla haldusterritooriumil kehtivad detailplaneeringud (ülevaade geoportaalil <https://gis.tyri.ee/portal/home/>, detailplaneeringud tutvumiseks kättesaadavad <https://www.tyri.ee/kehtestatud>);
- üldplaneeringu koostamise ajal kehtivad (sh üldplaneeringu koostamise ajal kehtestatavad) Türi valla arengudokumendid:
 - Türi valla arengukava;
 - Türi valla eelarvestrateegia;
 - valdkondlikud arengukavad (ÜVK, soojamajandus, haridusasutused jms);
- Järva maakonna arengudokumendid: Järvamaa maakonnaplaneering 2030+, Rapla maakonnaplaneering 2030+ (endise Käru valla territooriumi osas), Järvamaa arengustrateegia 2035+;
- üldplaneeringu koostamise ajal kehtivad Eesti riiklikud arengudokumendid (üleriigiline planeering „Eesti 2030+“, valdkondlikud arengustrateegiad ja planeeringud);
- Türi valla haldusterritooriumi hõlmavad avalikult kättesaadavad uuringud;
- riiklikud õigusaktid (seadused, nende rakendamise määrused), milles on sätestatud nõudeid üldplaneeringu koostamisele ja keskkonnamõju strateegilisele hindamisele;
- ruumilist planeerimist ja keskkonnamõju strateegilist hindamist käsitlevad juhendid ja soovitused (planeerimine.ee).

Üldplaneering koostatakse lähtudes asjakohastest õigusaktidest, planeeringutest, arengukavadest, kaitse-eeskirjadest jms dokumentidest, heast planeerimise tavast, asjaomaste asutuste ja isikute põhjendatud seisukohtadest. Üldplaneeringuga paralleelselt koostatakse KSH, mille tulemusi arvestatakse üldplaneeringu koostamisel.

Türi valla lähteseisukohtadele ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsusele on lisatud maakasutusplaan, mis kajastab Türi valla hetkeolukorda. Plaan põhineb Maa-ameti, EELIS ja maakonnaplaneeringute andmetel. Plaanil ei ole kajastatud kehtivate üldplaneeringute andmeid.

2. Türi valla üldplaneeringu ülesanded

Türi valla üldplaneeringu koostamisel lahendatakse planeerimisseaduse § 75 lõikes 1 sätestatud ülesanded, mis on olulised valla ruumilistest vajadustest ja planeeringu eesmärkidest lähtuvalt (PlanS § 75 lõige 2).

Üldised põhimõtted, millest lähtutakse üldplaneeringu koostamisel

- Vastavalt rahvastikuprognosile on Türi vald kahaneva elanike arvuga ja vananeva elanikkonnaga maavald, mistõttu keskendutakse üldplaneeringu koostamisel pigem elukeskkonna kvaliteedi tõstmisele ja kohalike väärtuste säilitamisele ning taastamisele (efektiivne avalike teede võrk, jalakäijate- ja jalgrattateed, hea ühistranspordiühendus suuremate keskustega, asukoht Eesti keskel, konkurentsivõimeline ettevõtlus, teadvustatud identiteet, ajalooline hoonestus, loodusväärtused, traditsioonid, puhkealad jms).
- Türi valla keskuseks on Türi linn asustusüksusena, mis vajab üldplaneeringus eraldi käsitlemist (eelkõige funktsionaalne tsoonimine, hoonestuslaad ja arhitektuurinõuded erinevates tsoonides jms). Sealhulgas on oluline välja töötada Türi linna keskosa kui kvaliteetse ja kaasaegseid linnaplaneerimise põhimõtteid järgiva elukeskkonna ruumilise arengu kontseptsioon, mis oleks aluseks edasistele ruumi kasutamise otsustele. Türi linna keskosale on ajalooliselt iseloomulik, et kesklinnas asub kahe riigitee ristmik. Samad riigiteed on Türi linna peatänavateks. Ristmiku vahetu ümbruse moodustavad praegu parklad, haljasala, park ja üks hoone, mis on ainuke viimase paarikümne aasta jooksul kesklinna ehitatud hoone. Linna keskosas asuvad valdavalt 1970-1980ndatel ehitatud korterelamud, ärihooned ja ühiskondlikud hooned. Viimase 13 aasta jooksul on Türi linna keskuseala kujundatud valdavalt Türi linna keskosa detailplaneeringu alusel (AS Eesti Projekt töö LV-226-01, kehtestatud 26.06.2003, kättesaadav http://www.tyri.ee/kehtestatud/-/asset_publisher/E7kU9t5PaOqR/content/turi-linna-keskosa-detailplaneering-ja-seonduvad-detailplaneeringud). Detailplaneeringus kavandatud uut hoonestust ei ole seni välja ehitatud, mistõttu vajab uuesti läbi kaalumist, kas senise kontseptsiooniga jätkata või anda linna keskosale suurem avaliku ruumi kasutusfunktsioon (nt linna peaväljaku ja vaba aja veetmise võimaluste kavandamine, avalike teenuste kättesaadavus kesklinnas). Oluline on, et linnaruumi planeerimisega ei soodustataks autoliikluse suurenemist või koondumist kesklinna ning inimeste eemale juhtimist kesklinnast. Vältida tuleb mootorsõidukite teenindamise ettevõtete, suurte parkimisalade ja muude mootorsõidukeid koondavate objektide kavandamist. Prioriteediks seada elanikele turvalise ja kvaliteetse elukeskkonna ning mitmekülgsete teenuste võimaluste tagamine (eri tüüpi ettevõtlus ja eluasemed, avalikud- ja muud teenused, rohealad, jalgratta- ja jalgteed jms). Türi valla territooriumil on välja kujunenud

väiksemad (tõmbe)keskused (Kabala küla keskus, Säreveere alevik, Türi-Alliku küla keskus, Oisu alevik, Väätsa alevik, Käru alevik), kuhu on koondunud rohkem elanikke, ettevõtjaid ning avalikke teenuseid pakkuvaid asutusi (koolid, lasteaiad, kauplus, spordi- ja vabaaja veetmise kohad jms), ning mis seetõttu vajavad detailsemat käsitlemist kui hajaasustusega alad, kuid ei nõua nii täpset funktsionaalset tsooneerimist kui Türi linn. Säreveere aleviku ja Türi-Alliku küla kompaktsed hoonestusega ala ja Türi linna vahetu naabrus võimaldavad käsitleda seda ala koos ühe linnalise asustusega alana.

- Aladel väljaspool Türi linna ja väiksemaid keskusi tuleb luua võimalusi mitmekülgseks maakasutuseks. Tegevust piiravaid ehitus- ja maakasutustingimusi või detailplaneeringu koostamise nõuet on otstarbekas seada ainult väärtuste kaitseks konkreetsete tunnustega ja piiritletud maa-aladele või konkreetsete tunnustega tegevuste välistamiseks.
- Oluline on luua soodsaid tingimusi kasutusest väljalangenud hoonete uuesti kasutusele võtmiseks või vajadusel olemasolevate ehitiste kasutusotstarvete muutmiseks.
- Türi vald on tekkinud kahe haldusreformi tulemusel (aastal 2005 ühinesid Türi linn, Türi vald, Kabala vald ja Oisu vald ning aastal 2017 ühinesid Käru vald, Türi vald ja Väätsa vald). Endiste valdade territooriumi osas on Türi vald jätkuvalt jagunenud mõttelisteks piirkondadeks, mistõttu on oluline jälgida, et nende piirkondade elanikud (kogukonnad) oleks võrdselt ja tasakaalustatult kaasatud üldplaneeringu koostamisse alates ideekorjest ja seniste väärtuste väljaselgitamisest kuni planeeringulahenduste aruteludeni.
- Üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel kaaluda põhjalikult seni kehtivates üldplaneeringutes kavandatud lahenduste integreerimist koostatavasse üldplaneeringusse, arvestades, et kõigis seni kehtivates üldplaneeringutes esineb elamu-, äri- ja tootmiskaade „üleplaneerimist“ maa-aladel, kus ilmselt puuduvad eeldused planeeringu realiseerumiseks.

Üldplaneeringus käsitletavat teemat

Üldplaneeringuga lahendatavate ülesannete loetelu ja käsitus lähtub käesolevas etapis teadaolevast informatsioonist. Väljatöötamise etapis võib ülesannete loetelu ja käsitus täpsustuda.

1. Transpordivõrgustiku ja muu infrastruktuuri, sealhulgas kohalike teede ja raudteede asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine

Türi valda läbib üks põhimaantee Pärnu – Rakvere – Sõmeru (tee nr 5) ja kolm tugimaanteed Imavere – Viljandi – Karksi-Nuia (tee nr 49), Türi – Arkma (tee nr 26) ning Tallinn – Rapla – Türi (tee nr 15). Lisaks läbib valda Tallinn – Lelle – Viljandi raudtee ja valla territooriumile jäävad Käru, Türi, Taikse, Kärevere ja Ollepa raudteepeatused.

Üldplaneeringuga planeeritakse kogu valla territooriumi hõlmav optimaalse tihedusega avalikult kasutatavate teede (sõiduteed) võrgustik riigiteedest, Türi vallale kuuluvatest teedest ja erateedest, sealhulgas:

- sõnastatakse optimaalse tihedusega avalikult kasutatavate teede võrgustiku kriteeriumid (ehk milliste asjaolude esinemisel tuleb kaaluda mingi tee avalikuks kasutamiseks määramist);
- selgitatakse välja ja tähistatakse joonisel avalikuks kasutamiseks vältimatult vajalikud erateede lõigud, mille osas võib osutada vajalikuks kohaldada sundvõõrandamist või sundvalduse seadmist eratee avalikuks kasutamiseks määramisel;
- arvestatakse ühistranspordivõrgustiku vajadustega;
- määratakse teede mustkatte alla viimise vajadus.

Kaalutakse senises Türi valla üldplaneeringus ja Järva maakonnaplaneeringus kavandatud Türi linna ümbersõidutee (erinevad lõigud) edasist kavandamise vajalikkust uues üldplaneeringus. Selleks analüüsitakse liiklustiheduste prognoose eelkõige riigiteede Pärnu-Rakvere-Sõmeru ja Tallinn- Rapla-Türi Türi linna läbivatel lõikudel ning ümbersõidutee võimalikku positiivset ja negatiivset mõju Türi linna arengule ja elukeskkonnale ning Maanteeameti esitatavaid seisukohti.

Vallas puudub terviklik jalgratta- ja jalgteede võrgustik, mis võimaldaks inimeste ohutut liiklemist maanteede ääres. Maakonnaplaneeringus on ära toodud perspektiivsed jalgratta- ja jalgteed:

- Türi ja Käru vahelisel lõigul;
- Türi, Oisu ja Kabala vahelisel lõigul;
- Kabala ja Kurla vahelisel lõigul;
- Särevere ja Laupa vahelisel lõigul;
- Väätsa ja Käru alevikus.

Üldplaneeringuga analüüsitakse jalgratta- ja jalgteede võrgustikke kahel tasandil:

- 1) asustusüksuste siseste jalgratta- ja jalgteede võrgustik (eelkõige Türi linn, Särevere alevik, Oisu alevik, Väätsa alevik, Käru alevik ja vajaduse selgumisel muude asustusüksuste keskused);
- 2) asustusüksusi ühendavate jalgratta- ja jalgteede võrgustik (näiteks Kahala – Võhma, Oisu – Taikse, Türi – Kolu – Käru).

Selgitatakse välja tänavate ja maanteede kaitsevööndite ulatuse muutmise vajadus, sätestatakse kaitsevööndite ulatus üldplaneeringu tekstiosas ning vajadusel markeeritakse muudetud kaitsevööndite ulatus üldplaneeringu kitsenduste teemajoonisel.

Sätestatakse avalikult kasutatavatest teedest ja nende kaitsevöönditest tulenevad kitsendused, mida ei ole sätestatud seadustes.

2. Kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohtade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine

Keskonnaregistri andmetel (seisuga 30.03.2019) asub Türi vallas 20 töötavat jäätmekäitluskohta. Vallas on olemas ohtlike jäätmete käitluskoht, elektroonikaromude käitluskoht, vanarehvide käitluskoht, tavajäätmete käitluskoht ja kompostimisplats.

Üldplaneeringuga määratakse valla territooriumil avalikult kasutatavate jäätmekäitluskohtade (eelkõige jäätmejaamad, jäätmepunktid ja muud sorteeritud jäätmete kogumise kohad) asukohad. Eraldi käsitletakse Väätsa prügilas asukohta ning sellest tulenevaid mõjusid ja kitsendusi.

Veterinaar- ja Toiduameti ettepanekul (registreeritud Türi Vallavalitsuse dokumendiregistris 16.07.2018 nr 7-1.12/2803) kavandatakse võimalusel Türi valla territooriumile taudistunud põllumajandusloomade matmispaik (või matmispaigad).

3. Tehnovõrkude ja -rajatiste üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine

Selgitatakse välja avaliku teenuse (elektriga varustamine, elektrooniline side, ühisveevärk- ja kanalisatsioon, sademevee ärajuhtimine, tuletõrje veevarustus, tänavavalgustus, kaugküte) osutamiseks vajalike tehnovõrkudega varustamise vajadus ning määratakse üldplaneeringus perspektiivsete tehnovõrkude asukohad tehnovõrkude omanikelt ja valdajatelt kogutud teabe ning olemasoleva ja kavandatava asustuse põhjal.

Selgitatakse välja ja määratakse perspektiivsed ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga kaetavad alad. Paralleelselt üldplaneeringu koostamisega on soovitatav alustada Türi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava koostamist, kuna siis selguvad täpsemad käsitlust vajavad teemad.

Üldplaneeringuga kaalutakse (olemasolevate) kaugküttepiirkondade vajalikkust ning määratakse perspektiivselt vajalikud kaugküttepiirkonnad.

Tehnovõrkude joonisel märgitakse olemasolevad ja perspektiivsed avaliku teenuse osutamiseks vajalikud tehnovõrkude asukohad.

Seletuskirjas sätestatakse avaliku teenuse osutamiseks vajalikest tehnovõrkudest ja nende kaitsevöönditest tulenevad kitsendused, mida ei ole sätestatud seaduses (vastavad kitsendustega hõlmatud alad markeeritakse tehnovõrkude joonisel).

Selgitatakse välja ja sõnastatakse tuuleenergia ja päikeseenergia tootmiseks sobivate maa-alade kriteeriumid ning tuulikute ja päikesepaneelide (tuuliku- ja päikesepeakide) püstitamise üldised tingimused.

4. Olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoha valimine

Lähteseisukohtade koostamise ajal ei ole ühegi olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoha valimise vajadust ette teada. Vajadus selgitatakse välja üldplaneeringu koostamise käigus.

5. Asustuse arengut suunavate tingimuste täpsustamine

Türi vallas asub üks linn (Türi), neli alevikku (Käru, Väätsa, Särevere ja Oisu) ja 53 küla. Maakonnaplaneeringutes on Türi linn märgitud piirkondlikuks keskuseks, Käru kohalikuks keskuseks ning Oisu, Kabala ja Väätsa lähikeskusteks.

Üldplaneeringuga määratakse maalise ja linnalise asustusega alad (sh perspektiivsed) ning kogu valla territooriumi ulatuses tähistatakse need maakasutuse joonisel selgesti eristatuna. Määratakse maalise ja linnalise asustusega ala tunnused ning defineeritakse linnaline ja maaline asustus üldplaneeringu tähenduses. Linnalise asustusega piirkondade määratlemisel arvestatakse, et võib olla vajadus lugeda samad piirkonnad tiheasustusaladeks nende seaduste ja muude õigusaktide tähenduses (nt ehitusseadustik, jahiseadus), kus on sätestatud nõuded tiheasustusalade kohta, kuid kus tiheasustusalad on jäetud defineerimata (v.a maareformiseadus ja looduskaitseadus, mille tähenduses tiheasustusega alad määratakse eraldi).

Linnalise asustusega aladel:

- seatakse maakasutustingimused, mis võimaldavad asustuse kompaktsuse säilimist ja tihendamist ning kasutusest välja langenud alade taas kasutusse võtmist;
- seatakse ehitustingimused, mis võimaldavad kvaliteetse arhitektuuriga ning kergliiklust soosiva mitmekülgsete võimalustega elu- ja ettevõtluskeskkonna loomist;
- keskendutakse eelkõige piirkonna elanikele turvalise ja kvaliteetse elukeskkonna ning mitmekülgsete teenuste võimaluste tagamisele (eri tüüpi töökohad, eri tüüpi eluasemed, avalikud- ja muud teenused, puhkealad, spordirajatised, rohealad jms);
- maakasutustingimustega soodustatakse jalgsi ja jalgrattaga liikujatele turvaliste tingimuste loomist ning üritatakse vältida mootorsõidukite liikluse koondumist keskuste aladele (eriti tundlikud need asustusüksused, mida läbivad riigiteed (transiitliiklus));
- lahendatakse muud üldplaneeringu koostamise käigus ilmnevad ja üldplaneeringu koostamise menetlusega lahendamist võimaldavad ruumikasutuse küsimused.

Maalise asustusega aladel:

- välditakse uute kompaktse asustusega piirkondade loomist aladel, kus neid ei ole ajalooliselt olnud;
- soodustatakse olemasolevate hoonestatud alade taas kasutusse võtmist ning vajadusel kasutamise otstarbe muutmist;
- määratletakse konkreetsete piirkonnad, kuhu ehitamiseks on vajalik detailplaneeringu koostamine;
- määratletakse konkreetsete tingimused, milliste ehitiste (või ehitiste komplekside) ehitamiseks on vajalik detailplaneeringu koostamine;
- võimaldatakse hajusalt paiknevate uute elamute ja nende juurde kuuluvate majandushoonete või väikeetevõtete hoonete ehitamist, määratletakse hajusalt paiknemise tunnused;
- välditakse põhjendamatute maakasutus- ja ehituspiirangute seadmist;
- lahendatakse muud üldplaneeringu koostamise käigus ilmnevad ja üldplaneeringu koostamise menetlusega lahendamist võimaldavad ruumikasutuse küsimused;
- Türi linna territooriumi äärealadel on suhteliselt palju metsamaad, looduslikku rohumaad ja haritavat maad. Arvestades, et asustus on neil aladel pigem maalise iseloomuga (hajaasustus), tuleb üldplaneeringu koostamisel kaaluda Türi linna piiri asukoha muutmise vajalikkust ja võimalust nii, et linna territooriumi moodustaks pigem linnalise asustusega (kompaktne asustus, tiheasustus) ala ning maalise asustusega alad jääksid piirnevate külade (maalise asustusega alad) koosseisu.

6. Supelranna ala määramine

Türi valla territooriumil asub mitmeid looduslikke ja tehisveekogusid, millest paljud on kasutuses ka supluskohtadena. Üldplaneeringus määratletakse alad, mis on mõeldud puhkeotstarbeks (supluskohad ja

supelrannad), mille osas rakendatakse vastavaid keskkonnanõudeid ja neist tulenevaid piiranguid (nt suplusvee ohutus, rannaala hooldamine ja supelranna teenindamiseks vajalike rajatiste ehitamise võimaldamine). Määratakse supelranna ala ulatus ning üldised kasutamise ja ehitamise tingimused Türi tehisjärve, Väätsa paisjärve ja Kärü paisjärve ääres.

7. Tänav kaitsevööndi laiendamine (avalikult kasutatava tee kaitsevööndi ulatuse määramine)

Lähteseisukohtade koostamise ajal kehtiva ehitusseadustiku (EhS) § 71 lõike 1 kohaselt on ainult avalikult kasutataval teel kaitsevöönd. EhS § 71 lõike 2 kohaselt on maantee kaitsevöönd vastavalt maantee liigile kuni 30 meetrit või kuni 50 meetrit. Maantee omanik võib kaitsevööndi laiust põhjendatud juhul vähendada. EhS § 71 lg 3 kohaselt on tänav kaitsevöönd kuni 10 meetrit. Üldplaneeringuga võib tänav kaitsevööndit laiendada 50 meetrini.

Vallavalitsus on seisukohal, et seaduses ja üheski teises õigusaktis ei ole täpselt sätestatud ühegi avalikult kasutatava tee kaitsevööndi ulatust. Seadusest ei tulene, millise õigusaktiga avalikult kasutatav tee kaitsevöönd määratakse. Türi vald soovib koostavas üldplaneeringus selgesti määratleda vähemalt kohalike teede (vallale kuuluvad või avalikuks kasutamiseks määratud maanteed ja tänavad) kaitsevööndite täpse ulatuse. Riigiteede kaitsevööndi ulatus täpsustatakse vajadusel koostöös Maanteeametiga.

8. Rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine ning sellest tekkivate kitsenduste määramine

Täpsustatakse maakonnaplaneeringutega (Järvamaa maakonnaplaneering 2030+ ja Rapla maakonnaplaneering 2030+) kavandatud rohevõrgustiku alade ulatus ja toimimist tagavad tingimused ning vajadusel tehakse ettepanek maakonnaplaneeringutes määratud rohevõrgustiku alade muutmiseks. Arvestades, et maakonnaplaneeringutes ei ole käsitletud rohevõrgustiku loomist ja toimimist linnalise asustusega aladel, käsitletakse seda põhjalikumalt üldplaneeringus ning planeeritakse rohealade võrgustik (looduslikud ja tehislikud vabas õhus asuvad puhkealad, sh pargid, linnametsad, tervisespordirajad ja -rajatised, veekogude äärsed alad jms) ja selle toimimine linnalise asustusega aladel.

Rohevõrgustiku käsitlemisel üldplaneeringus lähtutakse 2018. aastal valminud „Rohevõrgustiku planeerimisjuhendist“.

9. Kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramine

Vastavalt keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 38 lg 1 on kallasrada kaldariba avalikult kasutatava veekogu ääres veekogu avalikuks kasutamiseks ja selle ääres viibimiseks, sealhulgas selle kaldal liikumiseks. Veekogude kasutamisevõimaluste suurendamiseks ja veeäärsete alade väärtustamiseks on oluline avada juurdepääs veekogude kallasrajale. Üldplaneeringuga määratakse avaliku juurdepääsu asukohad ja tingimused kõigile Türi valla haldusterritooriumil asuvate avalikult kasutatavate veekogude kallasradadele pääsemiseks.

Juurdepääsude planeerimisel:

- selgitatakse iga veekogu puhul välja optimaalne vajalik juurdepääsude arv ja nende paiknemise mõistlikud vahemaad;
- juurdepääsud kavandatakse nii, et nende kaudu on võimalik kallasrajale pääseda avalikult kasutatavalt teelt (näiteks kui avalikult kasutatava tee ja kallasraja vahelisele alale jääb mitu eraomandis olevat kinnisasja, siis kavandatakse juurdepääs avalikult kasutatavast teest kuni kallasrajani üle mitme kinnisasja).

10. Kalda ehituskeeluvööndi suurendamine ja vähendamine

Selgitatakse välja vajadus suurendada või vähendada veekogu kalda ehituskeeluvööndi ulatust. Vajaduse selgumisel esitatakse seletuskirjas vastava muutmise vajaduse täpne põhjendus, arvestades looduskaitseeseaduses sätestatud kalda kaitse eesmärke ning lähtudes taimestikust, reljeefist, kõlvikute ja kinnisasjade piiridest, olemasolevast teede- ja tehnovõrgust ning väljakujunenud asustusest. Eeldada tuleb, et seaduses sätestatud ehituskeeluvööndi ulatuse muutmise on erand ja võimalik vaid põhjendatud vajaduse korral. Lähteseisukohtade koostamise ajal ei ole teada ühegi veekogu kalda ehituskeeluvööndi ulatuse muutmise vajadust. Vastav vajadus võib ilmneda üldplaneeringu koostamise käigus.

11. Kohaliku omavalitsuse üksuse tasandil kaitstavate loodusobjektide ja nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmine

Praegu ei ole Türi valla haldusterritooriumil kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võetud ühtegi loodusobjekti. Üldplaneeringu koostamise käigus selgitatakse välja kas Türi vallas on loodusobjekte, mis vajaksid kaitse alla võtmist kohaliku omavalitsuse üksuse tasandil, arvestades looduskaitseeseaduse § 4 lõikes 7 ja § 7 lõikes 1 sätestatud kriteeriume. Kui üldplaneeringu koostamise käigus selgub, et mõne Türi vallas asuva loodusobjekti kaitse alla võtmine kohaliku omavalitsuse üksuse tasandil on vajalik, sätestatakse üldplaneeringus vajalikud tingimused, mis võimaldavad vastava menetluse korraldamist üldplaneeringu alusel. Lähteseisukohtade koostamise ajal ei ole teada ühegi loodusobjekti kohaliku omavalitsuse üksuse tasandil kaitse alla võtmise vajadust.

12. Väärtuslike põllumajandusmaade, rohealade, maastike, maastiku üksikelementide ja looduskoosluste määramine ning nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmine

Üldplaneeringus vaadatakse üle Järva maakonnaplaneeringus 2030+ ja Rapla maakonnaplaneeringus 2030+ määratud väärtuslikud põllumajandusmaad. Lisaks kasutatakse Põllumajandusuuringute keskuse poolt mulla boniteedi ja suuruse põhjal koostatud väärtuslike põllumajandusmaade analüüsi kaardikihti.

Üldplaneeringus kaalutakse vajadust määrata väärtuslikud põllumajandusmaad lisaks riikliku tähtsusega väärtuslike põllumajandusmaa massiividele.

Maakonnaplaneeringute põhjal asub Türi vallas kaks maakondliku ja kaks kohaliku tähtsusega väärtuslikku maastikku.

Sätestatakse kohaliku tähtsusega väärtuslike põllumajandusmaade, rohealade, maastike, maastiku üksikelementide ja looduskoosluste kriteeriumid (omadused), selgitatakse välja nendele kriteeriumitele vastavad objektid, näidatakse nende asukohad joonisel, kirjeldatakse seletuskirjas iga objekti omadusi

ning sätestatakse nende üldised kaitse- ja kasutustingimused (sh nende võimalik kasutus muul otstarbel või nendele ehitamine).

13. Maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kitsenduste määramine

Kitsenduste vajadus, sisu ja ulatus selgitatakse välja üldplaneeringu koostamise käigus. Lähteseisukohtade koostamise ajal ei ole kitsenduste määramise vajadus teada.

14. Miljööväärtuslike alade ja väärtuslike üksikobjektide määramine ning nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmine

Selgitatakse välja alad ja üksikobjektid, mida ei ole õigusaktidega võetud riikliku kaitse alla, kuid mis vastava piirkonna ajaloolis-kultuurilist eripära arvestades vajavad kaitset võimaliku hävimise või olulise muutmise eest. Eelkõige kaalutakse eri ajastutest pärinevate arhitektuurselt silmapaistvate hoonete ja vastavale piirkonnale iseloomuliku krundi- ja hoonestusstruktuuriga alade ning iseloomulike haljastuselementide miljööväärtuslikuks määramist. Seatakse vastavate alade ja üksikobjektide kaitse ja kasutustingimused.

15. Kohaliku tähtsusega kultuuripärandi säilitamise meetmete, sealhulgas selle üldiste kasutustingimuste määramine

Kohaliku tähtsusega kultuuripärandina käsitletakse üldplaneeringus objekte ja maa-alasid, mis on seotud Türi valla territooriumil eelnevate põlvkondade poolt loodud väärtustega, mis on mõjutanud Türi valla erinevate piirkondade ruumilist ja kogukondliku elu kujunemist või mis on mõjutanud Eesti kultuuriloo kujunemist üldisemalt.

Üldplaneeringu koostamise käigus selgitatakse välja objektid või maa-alad, mis kannavad Türi vallas kohaliku tähtsusega kultuuripärandi identiteeti ning mis vajavad seetõttu tingimata säilitamist ja kaitsmist ning mis ei ole kaitstud muinsuskaitseaduse või looduskaitseaduse alusel või millele ei ole seatud kaitse- ja kasutustingimusi muudel alustel. Niisugused objektid ja maa-alad tähistatakse üldplaneeringu kitsenduste joonisel ning seatakse nende alade ja objektide kasutamiseks (sh erinevate ruumiliste muudatuste tegemiseks) tingimused, mis võimaldavad nende tähistamist ja säilimist. Eelkõige kaalutakse tingimuste seadmist Maa-ameti geoportaalil pärandkultuuri kaardrakendusel tähistatud objektide maa-aladele ning Türi valla eri piirkondade kogukondade hinnangul olulistele aladele.

16. Planeeringuala üldiste kasutus- ja ehitustingimuste, sealhulgas projekteerimistingimuste andmise aluseks olevate tingimuste, maakasutuse juhtotstarbe, maksimaalse ehitusmahu, hoonestuse kõrguspiirangu ja haljastusnõuete määramine

Üldplaneeringus sõnastatakse eraldi tingimused maalise ja linnalise asustusega aladele. Linnalise asustusega aladel määratavate tingimuste sätestamisel arvestatakse konkreetse piirkonna eripäradega ning määratakse need niisuguse detailsusega, mis võimaldavad anda projekteerimistingimusi detailplaneeringu asemel või detailplaneeringu täpsustamiseks. Määratakse täpsemad kriteeriumid ehitamiseks detailplaneeringu koostamise kohustusega alal ilma detailplaneeringut koostamata.

Maalise asustusega aladel määratavad tingimused on üldisemad ning peavad võimaldama paindlikku maakasutust ja ehitamist, samas tagades maalise asustuse iseloomulike tunnuste säilimise.

17. Riigikaitseotstarbega maa-alade määramine ning maakonnaplaneeringus määratud riigikaitseotstarbega maa-alade piiride täpsustamine

Türi valla territooriumil asub riigikaitseobjekte (ehitisi ja maa-alasid).

Olemasolevate riigikaitseobjektide ja edaspidi riigikaitseobjektiks määratavate maa-alade ja ehitiste tähistamine üldplaneeringus toimub riigikaitseobjektide valdajate ja asjaomaste valitsusasutuste ettepanekul.

18. Puhke- ja virgestusalade asukohta ja nendest tekkivate kitsenduste määramine

Määratakse üldised puhke- ja virgestusalade kriteeriumid ja erinevused (looduslikud või vabas õhus asuvad tehisalad vaba aja veetmiseks, kas on avalikult kasutatav ja juurdepääsetav, puhkerajatiste olemasolu, ala täpsem funktsioon jms) ning nende üldised kasutustingimused, mõju ümbritsevatele aladele, süsteemse hooldamise vajadus ja muul otstarbel kasutusele võtmise piirangud. Alade määramisel lähtutakse eelkõige eri piirkondade (elanike) kogukondade vajadusest. Puhke- ja virgestusaladena käsitletakse ka olemasolevaid ja edaspidi vajalikke eriotstarbelisi puhke- ja virgestusalasid (nt motosportirajatised, laskepaik, ratsamanež, golfiväljak, seikluspark, koerte jalutusväljak vms), mis on kavandatud mõne huvi- või spordialaga tegelemiseks või mida on võimalik kasutada teenusena (ei ole tagatud avaliku kasutamise kriteerium). Puhke- ja virgestusalad tähistatakse joonistel.

19. Asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisku eest või tuleohtu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele piirangute seadmine

Selgitatakse välja maa-alad, kus on vajalik seada piiranguid lageraie langi suurusele või raievanusele, sätestatakse vajalikud piirangud ning vajadusel tähistatakse piirangutega maa-ala kitsenduste joonisel. Lähteseisukohtade koostamise ajal ei ole vastavate piirangute seadmise vajadust teada.

20. Müra normtasemete kategooriate määramine

Selgitatakse välja vajadus ja määratakse maa-alade müra normtaseme kategooriad lähtudes ala juhtfunktsioonist või alal asuva objekti kasutamise otstarbest (nt motosportirajatis, laskepaik, tööstusobjekt, suure liiklussagedusega riigitee, meelelahutuspaik vms).

21. Liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine

Liikluskorralduse põhimõtete määramine toimub koos transpordivõrgustiku (sh ühistransport) ja kohalike teede asukohta kavandamisega, arvestades järgmist:

- Türi linna keskusealal seatakse prioriteediks kergliikluse (jalakäijad, ratturid jt) ja mootorsõidukite liikluse tsoonide eraldamine ning kergliiklejate mugavus ja turvalisus;

- linnalise asustusega aladel välditakse täiendavate liikluskoormust suurendavate objektide (nt mootorsõidukite teenindamise ettevõtted, tanklad, sõidukeid koondavad suured parkimisalad vms) kavandamist asulate keskusealadele;
- määratakse Türi linnas ja teistes linnalise asustusega aladel need sõiduteed (tänavad) või nende lõigud, mille ääres on ohutuse tagamiseks vajalik jalakäijate tee;
- kavandatakse optimaalne kergliiklusteede võrgustik kogu valla territooriumil, arvestades peamiste jalgsi ja jalgrattaga liikujate marsruutidega.

22. Krundi minimaalsuuruse määramine

Üldplaneeringu koostamise käigus kaalutakse krundi minimaalsuuruse määramise vajalikkust eraldi linnalise asustusega aladel (sh eraldi igas asulas) ja maalise asustusega aladel. Piirangud seatakse vaid konkreetselt piiritletud aladele olulise ja põhjendatud vajaduse korral. Lähteseisukohtade koostamise ajal ei ole vastava piirangu seadmise vajadust teada.

23. Alade ja juhtude määramine, mille esinemise korral tuleb detailplaneeringu koostamisel kaaluda arhitektuurivõistluse korraldamist

Selgitatakse välja ja kaalutakse vajadust määrata alad ja juhud, mille puhul tuleb detailplaneeringu koostamisel kaaluda arhitektuurivõistluse korraldamist. Vastav nõue kehtestatakse ainult olulise ja põhjendatud vajaduse korral. Vastavad alad markeeritakse joonisel ning juhud kirjeldatakse seletuskirjas.

24. Detailplaneeringu koostamise kohustusega alade või juhtude määramine

Selgitatakse välja planeerimisseaduses sätestamata alad ja juhud, kus ehitamiseks või maa-ala kruntideks jagamiseks on vajalik koostada detailplaneering. Vastav nõue kehtestatakse ainult olulise ja põhjendatud vajaduse korral. Vastavad alad markeeritakse üldplaneeringu maakasutuse joonisel ning juhud kirjeldatakse seletuskirjas.

25. Maareformiseaduse ja looduskaitseaduse tähenduses tiheasustusega alade määramine

Vastavad alad määratakse nimetatud seaduste rakendamiseks, arvestades nendest seadusetest tulenevate eesmärkidega. Alad tähistatakse üldplaneeringu maakasutuse joonisel. Muudes seadustes nimetatud tiheasustusaladena (või tiheasustusega alad) käsitletakse üldplaneeringuga määratavaid linnalise asustusega alasid, kui vastavas seaduses ei ole antud tiheasustusalale muud tähendust.

26. Maaparandussüsteemide asukohta ja nendest tekkivate kitsenduste määramine

Olemasolevate ja perspektiivsete maaparandussüsteemide asukoht ja kitsendused määratakse koostöös Põllumajandusametiga ning arvestades maaparandusseaduses sätestatud maaparandushoiu norme.

27. Üldplaneeringu ülesannete täitmiseks kinnisasja avalikes huvides omandamise, sealhulgas sundvõõrandamise või sundvalduse seadmise vajaduse märkimine

Ülesande realiseerimise vajadus selgub üldplaneeringu koostamise käigus. Lähteseisukohtade koostamise ajal ei ole vajadust teada.

28. Sanitaarkaitsealaga veehaarete asukohta ja nendest tekkivate kitsenduste määramine

Selgitatakse välja ja tähistatakse üldplaneeringu kitsenduste joonisel olemasolevad ja perspektiivselt vajalikud veehaarded ja nende sanitaarkaitseala ulatus (sh vajadusel vähendamise kavatsus), vajadusel määratakse nendest tulenevad kitsendused, mis ei ole sätestatud muude õigusaktidega.

29. Muud käesoleva üldplaneeringu ülesannetega seonduvad ülesanded

- vajadusel tehakse põhjendatud ettepanek Järvamaa ja Rapla (endise Käru valla ulatuses) maakonnaplaneeringute muutmiseks, kui üldplaneeringu koostamise käigus ilmneb põhjendatud vajadus kavandada Türi valla territooriumil tegevusi, mis ei ole kooskõlas maakonnaplaneeringutega;
- selgitatakse välja vajadus täpsemate teemaplaneeringute koostamiseks ning vajadusel tehakse selleks ettepanek üldplaneeringus, andes olulisemad suunad vastava teema käsitlemiseks;
- muud täiendavad ülesanded, mis selguvad üldplaneeringu koostamise käigus.

3. Türi valla üldplaneeringu koostamiseks vajalikud uuringud/analüüsid ning koostatavad teemajoonised

Lähteseisukohtade koostamise ajal ei ole täiendavate uuringute (sh topo-geodeetilised uuringud) vajadust teada. Täiendavate uuringute vajadus selgitatakse välja ja uuringud teostatakse üldplaneeringu koostamise käigus.

Üldplaneeringu põhilahenduse väljatöötamise käigus koostatakse alljärgnevad analüüsid või eksperthinnangud:

- keskkonnamõjude strateegiline hindamine;
- olemasoleva maakasutuse analüüs;
- transpordivõrgustiku analüüs, mis käsitleb nii olemasolevate kui ka uute vajadust;
- tuletõrje veevõtukohtade olemasoleva olukorra ja vajaduste analüüs;
- rohevõrgustiku analüüs;
- miljööväärtuslike alade analüüs;
- väärtuslike põllumajandusmaade analüüs.

Üldplaneeringu väljatöötamise käigus võib analüüside loetelu ja käsitus täpsustuda.

Üldplaneeringu põhilahenduse väljatöötamiseks koostatakse järgnevad joonised:

- maakasutus;
- looduskaitse ja roheline võrgustik;
- kitsendused ja tehnovõrgud;
- tiheasustus/kompaktsed alad.

Vastavalt vajadusele muudetakse või täiendatakse jooniseid.

4. Kaasamine ja koostöö Türi valla üldplaneeringu ja KSH koostamisel

Planeerimismenetlus on avalik. Planeerimisseaduse § 9 kohaselt tuleb planeerimisalase tegevuse korraldajal avalikkust planeerimismenetlusest arusaadavalt teavitada, menetlusse piisavalt kaasata ning korraldada planeeringu koostamise käigus planeeringu tutvustamiseks avalikke väljapanekuid ja avalikke arutelusid. Üldplaneeringuga seonduvat kajastatakse ametlikus väljaandes **Ametlikud Teadaanded, ajalehtedes Järva Teataja ja Türi Rahvaleht ning digitaalselt Türi valla veebilehel www.tyri.ee**. Personaalselt kaasatud isikuid ja huvigruppe teavitatakse kirjalikult (e-posti aadressi olemasolul e-kirja teel).

Lähtudes Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 vastu võetud määrusest nr 133 "Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused" koostatakse üldplaneering koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalasse või tegevusvaldkonda küsimus kuulub. Samuti koostöös planeeringualaga piirnevate kohalike omavalitsustega. Türi valla üldplaneering koostatakse ja kooskõlastatakse asjaomaste asutustega.

Isikud ja valitsusasutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatud tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle strateegilise planeerimisdokumendi vastu on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Türi valla üldplaneeringust ja KSH-st huvitatud ning mõjutatud asutused ja isikud.

Huvigrupp	Asutus või isik
Naaberomavalitsused	Rapla vald
	Kehtna vald
	Kose vald
	Paide linn
	Järva vald
	Põhja-Sakala vald
	Põhja-Pärnumaa vald
Rahandusministeerium	Riigihalduse minister
Ministeeriumid	Kaitseministeerium
	Keskkonnaministeerium
	Maaeluministeerium
	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Ametid ja riigiasutused	Keskkonnaameti Põhja regioon
	Maa-amet
	Maanteeamet
	Muinsuskaitseamet
	Päästeamet
	Põllumajandusamet
	Põllumajandusuuringute Keskus
	Terviseamet
	Tehnilise Järelevalve amet
	Veterinaar- ja Toiduamet

Äriühingud, ettevõtted	Balti Keskkonnafoorum (EKO esindaja)
	Edelaraudtee Infrastruktuuri AS
	Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit
	Eesti Lairiba Arenduse SA
	Elektrilevi OÜ
	Elering AS
	Elisa Eesti AS
	Eremka OÜ
	Karo Mets OÜ
	Käru kogukonnakogu
	Metsatervenduse Osühing
	MTÜ Eesti Erametsaliit
	MTÜ Kabala Kultuuri ja Spordi Selts
	MTÜ Kirna
	MTÜ Kädva Külaselts
	MTÜ Lõõla Selts
	MTÜ Oisu Kultuuri ja Arengu Selts
	MTÜ Villevere Koolimaja
	OÜ Türi Linnavara
	OÜ Türi Vesi
	Riigimetsa Majandamise Keskus
	SA Järvamaa Arenduskeskus
	Telia Eesti AS
Türi kogukonnaselts	
Väätsa kogukonnakogu	
Laiem avalikkus	Huvitatud ja mõjutatud isikud ning ühendused sealhulgas füüsilised isikud, kes on avaldanud soovi olla kaasatud
	Planeeringuala elanikud
	Planeeringuala ettevõtjad
	Planeeringuala maaomanikud

Valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud ametnik võib määrata täiendavalt isikuid ja asutusi, kellega tuleb teha üldplaneeringu koostamisel koostööd või keda tuleb üldplaneeringu koostamisse kaasata (PlanS § 81 lg 3). Kui üldplaneeringu koostamise käigus ilmneb, et üldplaneeringu lahendus puudutab mõnda teist valitsusasutust, organisatsiooni, elanikke esindavat mittetulundusühingut või sihtasutust, tehnovõrkude ja -rajatiste valdajat, siis asutakse nendega koostööd tegema või kaasatakse puudutatu koheselt planeeringu koostamisse.

5. Türi valla üldplaneeringu ja KSH koostamise ajakava

Üldplaneeringu orienteeruva ajakava koostamise aluseks on planeerimisseadus ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. Ajakava on esialgne ja sellesse võib tulla muudatusi, mis sõltub üldplaneeringu ja KSH menetlustoimingute kestusest ning erinevate osapoolte koostöövalmidusest.

Üldplaneeringu ja KSH menetlemine toimub üheaegselt, mis võimaldab planeeringulahenduse koostamisel arvestada võimalikult suures ulatuses selle elluviimisega kaasnevaid keskkonnamõjusid ja seada vajadusel vajalikke meetmeid/kitsendusi/abinõusid võimalike negatiivsete mõjude vältimiseks või leevendamiseks. Planeeringulahenduse lähteseisukohtade kujundamine, lahenduse koostamine ja avalikustamine toimuvad paralleelselt ja integreeritult KSH väljatöötamise kavatsuse ja aruande koostamisega, mistõttu on kogu menetluse üheaegselt kaasatud nii planeeringu kui KSH eksperdid (töörühm).

Üldplaneeringu ja KSH protsess järgib järgmist orienteeruvat ajagraafikut:

Üldplaneeringu ja KSH etapp	Toimumise aeg/täitmine
ÜP ja KSH algatamine Türi Vallavolikogu otsusega nr 56	27.09.2018
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse koostamine	aprill 2019
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse kohta ettepanekute küsimine (koos avalikustamise teatega) ja täiendamine lähtuvalt ettepanekutest	mai- juuni 2019
ÜP põhilahenduse ja KSH aruande eelnõu koostamine	juuli 2019 – veebruar 2020
ÜP ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek	märts 2020
ÜP ja KSH aruande eelnõu avalik arutelu	aprill 2020
ÜP ja KSH aruande eelnõu kooskõlastamine ja arvamuse avaldamine asjaomaste asutuste ja isikute poolt, ÜP ja KSH aruande täiendamine	mai - november 2020
ÜP ja KSH aruande eelnõu esitamine vastuvõtmiseks Türi Vallavolikogule (eeldatav vastuvõtmine)	detsember 2020 – jaanuar 2021
ÜP avalik väljapanek	veebruar – märts 2021
ÜP avalik arutelu	aprill 2021
ÜP esitamine rahandusministrile heakskiitmiseks (eeldatav heakskiit)	mai – juuli 2021
Kehtestamine Türi Vallavolikogu poolt	august-september 2021